

Iagttagelser af fugle ved Avedøre Holme 1961-1966

Af

TIM ANDERSEN

(With a Summary in English: *Observations of Birds at Avedøre Holme, East Zealand, 1961-1966*).

Igennem flere år har jeg fulgt fuglelivet ved Avedøre Holme, et strandengsområde beliggende umiddelbart sydvest for København, lige ved det nordligste hjørne af Køge Bugt. Området er nu ødelagt som fuglelokalitet, idet det er blevet udtørret og er ved at blive omdannet til industriareal.

Siden jeg „opdagede“ stedet i maj 1961, har jeg flere gange ugentlig besøgt det især for at optælle rastende og trækkende fugle, men ind imellem er der også foretaget optælling af ynglefugle. Da en dæmning blev påbegyndt i april 1964, besluttede jeg at undersøge området, inden det var for sent. Det har medført, at stedet fra juni 1964 til maj 1966 er blevet besøgt så godt som dagligt, på alle søndage og andre fridage fra tidlig morgen. I denne periode er bevægelsesfriheden blevet stadigt formindsket, og i juni 1966 er det sidste lille stykke af enge blevet lukket af for offentligheden. På mange af observationsdagene har især JENS BRUUN, ALEX BÜHRING og LENNART PEDERSEN været til stor hjælp.

I den første tid efter inddæmningen blev fuglemængden forøget snarere end formindsket, idet der på arealerne inden for dæmningen opstod et fladt, mudret område oversået med større og mindre, meget fladvandede søer. Dette bevirkede et konstant større antal vadere, mens antallet før i tiden var afhængigt af vandstanden ved kysten. I begyndelsen, da der

endnu var en del vand tilbage inden for dæmningen, var der også mange svømmeænder, men dog ikke i større tal end før inddæmningen. Det gik dog ret hurtigt at få pumpet det sidste vand ud, således at det var forbi med de mange vadere. En anden midlertidig positiv side ved inddæmningen er, at oversvømmelse af enge forhindres, således at der nu er en mængde mus o. lign. Det har medført, at der kom flere rovfugle på arealet end før; der er endnu på dette tidspunkt (januar 1967) så meget af det oprindelige areal tilbage, at der stadig er en del rovfugle.

Den eneste permanent positive side ved inddæmningen er selve dæmningen, idet der her er dannet en glimrende biotop for bl. a. Sortgrå Ryle (*Calidris maritima*) og Skærpiber (*Anthus spinoletta*). Endvidere er dæmningen lagt så langt ud, at man har mulighed for at se mange Havlitter (*Clangula hyemalis*) o. lign. Beklageligt nok er der imidlertid ikke offentlig adgang til dæmningen, så man har ikke mulighed for at følge fuglelivet på denne ellers interessante lokalitet.

Oprindeligt bestod området af strandenge, dækkende et areal på mere end 1 km². Disse enge havde talrige rørkransede, lavvandede vandhuller og større partier med rørskov. Midt på enge lå en ret isoleret sommerhuskoloni, i hvis haver blandt andet fandtes en gruppe høje, tætte grantræer, en mindre klynge fyrretræer

samt en mængde hegn af tætte buske. Disse haver har ofte givet godt med rastende nattrækkere. Umiddelbart op til engarealet støder Vestvolden, der er det eneste skov i området; den består udelukkende af løvskov.

På et stort område ud for kysten var der ganske lavt vand, hvis bund ved visse vindforhold lå blottet som store mudderflader.

Det er dette fladvand, der er blevet inddæmnet og udtørret.

I den følgende oversigt er der først og fremmest lagt vægt på at omtale ande- og vadefugle, da disse har været mest karakteristiske for stedet. Desuden er også rov-fugle omtalt, og i et særligt afsnit de mere usædvanlige iagttagelser, der har været af og til. Endelig er der en oversigt over yng-lefuglene.

ANDE- OG VADEFUGLE

KNOPSVANE (*Cygnus olor*).

Hele året ses store flokke ligge langs kysten. Flere gange er der set omkring 1000. Om efteråret er der konstateret mindre trækbevægelser i oktober-december. Om foråret er der observeret træk i hovedsagelig marts-april.

SANGSVANE (*Cygnus cygnus*).

Almindelig vintergæst. De største antal ses som regel samtidig med den første hårde frost, således 140 den 24. december 1962, hvilket er det største iagttagne antal. De første ses i slutningen af oktober og de sidste i slutningen af april. Trækkende småflokke på op til 20 ses hyppigt i træktiderne.

PIBESVANE (*Cygnus columbianus*).

Er set jævnligt på trækket, omend betydeligt sjældnere end Sangsvanen. Der er gjort følgende iagttagelser:

13. okt. 1962: 24 trak W. - 9. april 1963: 46 trak NE. - 24. april 1963: 42 ad. 6 juv. rastede; om aftenen lettede 22 og trak mod NE. - 9. april 1964: 8 ad. 1 juv. rastede; om aftenen trak de NE. - 19. okt. 1964: 3+2+40 trak SW. - 27. okt. 1964: 3 ad. rastede. - 28. okt. 1964: 1 ad. rastede. - 5. nov. 1964: 1 ad. rastede; 4 ad. 4 juv. trak SW. - 13. nov. 1964: 7 ad. trak W. - 8. maj 1965: 1 ad. trak E. - 19. okt. 1965: 2 ad. trak W. - 20. okt. 1965: 5 ad. trak WSW +2 ad. W. - 21. okt. 1965: 2 ad. 2 juv. trak WSW. - 7. april 1966: 24 ad. 6 juv. trak E. 27. april 1966: 4 ad. trak NE.

GRÅGÅS (*Anser anser*).

Hvert forår raster på et bestemt sted en halv snes stykker. Den tidligste observation er fra den 8. februar, ellers ankommer de omkring månedskiftet februar-marts og bliver godt en måned. Derefter ses enkelte på strejf indtil slutningen af juni, hvor de første småflokke begynder efterårstrækket. Der er set op til 50 trækkende Grågæs om efteråret med den sidste observation 20. september.

BLISGÅS (*Anser albifrons*).

Den eneste iagttagelse er 1 ad. set på et så besynderligt tidspunkt som 18. juni 1965.

DVÆRGGÅS (*Anser erythropus*).

1 ad. sås 8. og 9. august 1965. Den stammede fra Utterslev Mose, hvor den holdt til i lang tid. Det er meget sandsynligt, at det har drejet sig om en undsluppen fangenskabsfugl, dels på grund af tidspunktet, dels fordi den i Utterslev Mose opførte sig meget tamt; dette sidste kan dog delvis skyldes, at den tillidsfulde optræden hos mosens Grågæs smittede af på Dværggåsen. Ved Avedøre, hvor den var alene, opførte den sig sky som en vild gås.

SÆDYGÅS (*Anser fabalis*).

Er set jævnligt på træk i småflokke, om foråret i tiden 11. marts-13. april, om efteråret 10. oktober-3. januar. Desuden sås 7. februar 1963 7, som fougagerede på engene.

KNORTEGÅS (*Branta bernicla*).

Fåtallig på trækket. Om foråret er set ca. 25 den 11. maj 1962 og ca. 20 den 20. maj 1963. Om efteråret er der i tidsrummet 30. september-13. november 9 iagttagelser med i alt 67 fugle.

BRAMGÅS (*Branta leucopsis*).

16. marts 1964: 3 trak E. - 6. dec. 1964: 4 trak W.

KANADAGÅS (*Branta canadensis*).

8. jan. 1963: 1 rastende. - 7. feb. 1963: 20 rastende. - 2. januar 1965: 1 trak WSW sammen med en flok Knopsvaner.

GRAVAND (*Tadorna tadorna*).

Talrig på forårstrækket, hvor der er talt op til 450 rastende fugle, ankommende fra ultimo februar. Endnu ind i maj ses småflokke trække ostpå. I slutningen af juni begynder træk i modsat retning, denne gang af lidt større dimensioner end om for-

året med op til 200 trækkende pr. dag. Til gengæld ses færre rastende fugle om efteråret, nemlig højst 200. De sidste forsvinder i løbet af september, dog ses enkelte i oktober. I 1964 blev der indtil 21. december set Gravænder i antal på op til 30. Desuden sås 1 han den 3. december 1965.

GRÅAND (*Anas platyrhynchos*).

Ses almindeligt hele året, som regel i små antal; om foråret fra sidst i februar til midt i april raster der dog altid mange, undertiden op til 1000. Fra ultimo maj stiger antallet atter, denne gang overvejende hanner, og i slutningen af juni raster der op mod 400. Samtidig ses en del trækkende, op til 200.

KRIKAND (*Anas crecca*).

De første om foråret kommer omkring midten af marts og de sidste ses midt i maj. I dette tidsrum er der set op til 440 rastende. Hvert år er der efter midten af maj set nogle få, og fra midt i juni kommer der flere. Om efteråret ligger de største antal rastende Krikænder på 150, og lige så mange kan ses trække. De sidste forsvinder i løbet af november, dog er der set enkelte i december.

ATLINGAND (*Anas querquedula*).

Ret almindelig gæst i april-maj, oftest parvis og højst 6 sammen. Fra juni er der en enkelt iagttagelse. Sidst i juli og i august kommer enkelte eller småflokke på træk.

KNARAND (*Anas strepera*).

I 1965 sås 7.-14. maj dagligt et par, den 9. maj var der desuden yderligere 1 han. Den 24. maj samme år sås igen et par, sandsynligvis det samme.

PIBEAND (*Anas penelope*).

Ved månedsskiftet februar-marts kommer de første på forårstræk, og omkring midten af maj trækker de sidste bort igen. Herefter ses kun få indtil begyndelsen af august, hvor efterårstrækket sætter ind for at ebbe ud i november. Især med kraftige vestenvinde ses om efteråret op til 300 trækkende. Om foråret raster der konstant et større antal med 1000 som det højeste; om efteråret er der også set op til 1000 rastende, men der er her større svingninger fra dag til dag. I december-januar er der ganske enkelte iagttagelser.

SPIDSAND (*Anas acuta*).

Forårstrækket er konstateret fra først i marts til midt i maj. Normalt raster ikke mange flere end 10, men en enkelt gang er der set 60. I slutningen af juni kan de første komme tilbage på nedtrækket. Med kraftige vestlige vinde ses op til 75 trækkende, men kun få raster, og de sidste ses primo november.

SKEAND (*Anas clypeata*).

Den tidligste observation om foråret er 20. marts.

Hovedtrækket ligger sidst i april med op til 50 rastende, hvorefter antallet ebber ud i løbet af maj. I juni ses igen mange, især hanner, idet flokkene kan nå op på 100. I slutningen af denne måned begynder småflokke at trække, hvilket kan ses til slutningen af oktober.

TAFFELAND (*Aythya ferina*).

Er mærkelig nok kun iagttaget om foråret og kun i ringe antal, nemlig med 5 som det højeste. Der foreligger i alt 11 observationer mellem 18. marts og 26. april.

TROLDAND (*Aythya fuligula*).

Talrig vintergæst, ankomende fra midt i oktober. Den første del af vinteren er det mest flokke på vej til eller fra overnatningspladser, man ser, hvoraf der ofte ses 2000-3000. Senere, navnlig i marts-april, ligger der store flokke langs kysten med op til 5000. De sidste større flokke ses primo maj, men enkelte ses af og til i yngletiden.

BJERGAND (*Aythya marila*).

Er kun almindelig om foråret, i marts-april og undertiden til midten af maj. De største flokke er på 150. Om vinteren og efteråret kan der gå lang tid mellem hver iagttagelse. I yngletiden er Bjerganden set enkelt- eller parvis 3-4 gange.

HVINAND (*Bucephala clangula*).

Talrig vintergæst fra oktober til april eller maj, ofte i antal på 300-500; en enkelt gang er set 730. I yngletiden ses ikke sjældent enkelte, og 6. juli 1963 sås en flok på 16.

HAVLIT (*Clangula hyemalis*).

Ses almindeligt som vintergæst med første- og sidste iagttagelserne henholdsvis 11. oktober og 27. april. Som oftest ses ikke over 10, men flere gange er set større flokke på op til 250.

FLØJLSAND (*Melanitta fusca*).

Der er kun omkring 10 iagttagelser, nogenlunde jævnt fordelt på hele året. To gange er set 15, iøvrigt ikke over 5.

SORTAND (*Melanitta nigra*).

Undertiden ses om efteråret i august-november større flokke på flere hundrede, men det er dog en ret sjælden foreteelse. Derimod ses småflokke jævnligt og praktisk talt hele året.

EDERFUGL (*Somateria mollissima*).

Efter yngletiden ligger der langs kysten mange kuld, utvivlsomt stammende fra Saltholm. Efterårstrækket falder i tre perioder, hvoraf den første begynder midt i juni og slutter midt i juli; den anden periode begynder omkring månedsskiftet juli-august og varer en måned frem. Endelig varer den tredje og sidste periode fra slutningen af september til midten af november. De største antal ses i den

sidste periode med op til 200 trækkende pr. dag.

Om vinteren holder få og små flokke til langs kysten. Forårstrækket, der højest er repræsenteret med nogle få hundrede trækkende på en dag, foregår fra sidst i marts til langt ind i maj.

STOR SKALLESLUGER (*Mergus merganser*).

Almindelig vintergæst set mellem 26. oktober og 24. april. Særlig mange ses, når der er isperioder i marts, f. eks. i 1965, hvor der den 7. marts sås 600.

TOPPET SKALLESLUGER (*Mergus serrator*).

I træktiderne, sidst i februar-midt i maj og sidst i september-midt i november er der set op til 150 trækkende pr. dag. Der trækker flest om foråret og med sydøstenvind. Hele året, dog især om efteråret, ses rastende småflokke.

LILLE SKALLESLUGER (*Mergus albellus*).

Optræder som vintergæst fra medio november til medio april, men kun i meget små antal, dog er der i marts, hvor den er hyppigst, set op til 20.

STRANDSKADE (*Haematopus ostralegus*).

I yngletiden ses flokke af ikke-ynglende Strandskader på indtil 50. De første om foråret er som regel dukket op i begyndelsen af marts, og til langt ind i maj ses småflokke på træk. De største antal rastende Strandskader forekommer sidst i marts og det meste af april med indtil 150. Efterårstrækket starter omkring månedsskiftet juni-juli og slutter omkring midten af september. I denne periode raster indtil 100 fugle, og samme antal ses trækkende på de bedste dage.

1964 bragte to sene iagttagelser: 1 rastede dagligt 15.-18. november og 1 trak den 29. november.

VIBE (*Vanellus vanellus*).

Ankomsten falder i sidste halvdel af februar eller først i marts, og trækket slutter omkring midten af april; undertiden er enkelte trækkende småflokke set til medio maj. Det største træk observeredes 5. april 1964, hvor der, til tods for, at der kun observeredes en time, sås ca. 1000. Med pludseligt indtrædende kulde i marts ses tilbagestræk, således over 2500 den 13. marts 1966.

Allerede i de første junidage ses tilbagestræk, som i slutningen af juli ebber kraftigt ud; i denne periode er der observeret op til 700 trækkende pr. dag, mens de rastende flokke ikke overstiger 75. Omkring begyndelsen af september begynder trækket atter med op til 800 trækkende pr. dag og op til 500 rastende. De sidste ses som regel i løbet af december med den 27. december som seneste dato.

STOR PRÆSTEKRAVE (*Charadrius hiaticula*).

Den tidligste observation om foråret er 27. februar; i midten af maj, eventuelt i de første juni-dage, ses det sidste forårstræk. Denne sene træk består formentlig af den nordlige race. Direkte forårstræk

ses kun i beskedne antal, mens der er optalt indtil 200 rastende. Efterårstræk iagttages fra primo juli, og samtidig stiger antallet af rastende hurtigt, undertiden til 250. Kulminationen ligger omkring månedsskiftet august-september med op til 150 trækkende pr. dag. Seneste iagttagelse er 10. oktober.

LILLE PRÆSTEKRAVE (*Charadrius dubius*).

Under selve udtørringen af området skabtes en glimrende biotop for denne art; det ses let af følgende, hvoraf det fremgår, at de fleste er set i 1964 og 1965. Som forårstrækgæst er den set følgende gange: 13. april 1964 (1) og 1 på hver af dagene i 1965: 1., 14., 15. og 22. maj; endelig sås 1 den 1. maj 1966.

Fra efterårstrækket haves følgende data:

1963: 20. juli 1 trækkende, 21. juli 1 trækkende og 10. september 1 rastende.

1964: 6. august-2. september sås Lille Præstekrave rastende på 22 af dagene med op til 7 fugle i flok.

1965: 8. juli-2. september sås på 45 af dagene Lille Præstekrave, fortrinsvis rastende. Der iagttoges indtil 6 i flok, den 11. august endog 15.

HVIDBRYSTET PRÆSTEKRAVE (*Charadrius alexandrinus*).

Foruden ynglefuglene (se listen over de ynglende arter) er 1 set trækkende mod øst den 5. maj 1965.

STRANDHJEJLE (*Squatarola squatarola*).

På forårstræk er den kun observeret i 1965, hvor der sås 2 18. maj samt 1-4 daglig 22.-26. maj. Endelig sås 1 flere gange mellem 1. og 24. juni 1965.

På efterårstrækket er den almindelig både som rastende og trækkende. Den er set i tidsrummet 17. juli-7. november. Der er jævnlige iagttaget indtil 50 rastende, men kun på de bedste dage er der set op mod 30 trækkende.

HJEJLE (*Pluvialis apricaria*).

Forårstræk er observeret mellem 27. februar og 3. maj, udelukkende direkte træk og højest 50 på en dag. Til gengæld kan efterårstrækket være af betydeligt omfang. Den tidligste dato er 25. juni; indtil midten af november trækker sjældent mere end 50-100 på en dag, men når de store flokke på Amager begynder at trække bort, vil en meget stor del komme over Avedøre. Det største antal sås 28. november 1964, hvor der på halvanden time trak ca. 3000. Der ses kun få rastende, lejlighedsvis indtil 50 og hovedsagelig i det sene efterår. De sidste Hjejler forsvinder samtidig med eller lidt senere end Viberne.

STENVENDER (*Arenaria interpres*).

1965 er det eneste forår, hvor arten er set. Mellem 1. og 17. maj sås i alt 13 fugle, deraf 7 den 17. maj.

På efterårstrækket er den noget hyppigere og er set mellem 12. juli og 21. august med 12 som det største antal. Der er iagttaget både trækkende og rastende Stenvendere.

DOBBELTBEEKKASIN (*Gallinago gallinago*).

Er talrig på trækket, især om efteråret. Forårstræk er observeret i tiden 13. marts–3. maj, næsten udelukkende rastende fugle i antal på 25 eller derunder. Efterårstræk er tidligst set 30. juni, og hele efteråret ses mange; den seneste iagttagelse er 28. december, bortset fra en isoleret forekomst af 2 fugle 10. januar 1965. På efterårstrækket ses en del trække langs kysten, på de bedste dage mere end 100, og samme antal kan ses rastende.

TREDÆKKER (*Gallinago media*)*.

I 1964 sås 8., 9. og 11. september 1 Tredækker, der holdt til på samme sted alle tre dage. Det har utvivlsomt været en gammel fugl, da den havde hvide halefjer.

ENKELTBEEKKASIN (*Limnocryptes minimus*).

Ret almindelig trækgæst om efteråret, hvor den jages op fra sumpene enkeltvis. Da der aldrig er lavet nogen større eftersøgning af arten på den ellers fortrinlige biotop, er der aldrig set mere end 1 på en dag. Den er set mellem 3. oktober og 14. december.

Om foråret er den kun set én gang, nemlig 24. april 1965, hvor der sås 3 fugle.

SKOVSNEPPE (*Scolopax rusticola*).

Trods flere egnede steder for arten er den kun set to gange. 11. april 1965: 1 rastende. – 19.–20. april 1966: 1 rastende.

STOR REGNSPOVE (*Numenius arquata*).

Ret talrig trækgæst. Om foråret er jævnligt set 50 trækkende, en enkelt gang 160. Ligeledes ses ofte rastende småflokke. Den tidligste observation er 11. marts og den seneste 2. maj. Desuden blev 1 set rastende den 21. maj 1965.

Efterårstræk er set mellem 12. juni og 5. oktober, dog med en sen iagttagelse af 1 fugl den 28. december 1964. Efterårstrækket ligger overvejende i to perioder: Den ene, der omfatter de gamle fugle, varer fra midt i juni til midt i juli; den anden varer fra ca. 1 august og ebber ud hen mod slutningen af måneden, omfattende ungfuglene. I begge perioder er der af og til set op til 200 trækkende, ved ét tilfælde 260. Der ses jævnligt rastende småflokke under efterårstrækket.

LILLE REGNSPOVE (*Numenius phaeopus*).

Almindelig trækgæst, men næsten altid i beskedne antal. Om foråret er der observeret 75 trækken-

de den 9. maj 1965, men ellers ikke over 10. Iagttagelserne ligger mellem 24. april og 17. maj.

Efterårstræk er konstateret fra 22. juni til 5. september med 25 som det højeste dags-antal.

STOR KOBBERSNEPPE (*Limosa limosa*).

Er kun set i 1965, til gengæld adskillige fugle.

På forårstrækket sås mellem 28. marts og 8. maj i alt 12 fugle fordelt på 5 dage. Det var mest trækkende fugle, men 1 sås og hørt spillende den 5. maj.

På efterårstrækket sås mellem 22. juni og 20. juli i alt 13 fugle fordelt på 6 dage, både rastende og trækkende.

LILLE KOBBERSNEPPE (*Limosa lapponica*).

Almindelig trækgæst, om foråret mellem 28. marts og 25. maj, hvor der er set indtil 75. Oftest ses om foråret rastende fugle, mens der om efteråret 4. juli–24. september hovedsagelig er set træk med op til 135 pr. dag. Endelig sås 1 rastende den 23. juni 1965.

SVALEKLIRE (*Tringa ochropus*).

Forårstrækket er temmelig sparsomt og er observeret i tidsrummet 3. april–2. maj. Der er oftest set direkte træk, ikke så ofte rastende fugle. De ses som regel 1–3 sammen, og på en dag er højest noteret 8.

Betydelig talrigere er Svalekliren på efterårstrækket, set i tiden 12. juni–19. september, dog med en sen iagttagelse den 2. november 1964. På aftenen med godt vejr, d.v.s. svag vind og ringe skydække, ses op til 20 udtrækkende; om morgenen synes træk-aktiviteten at være knap så stor. Det er almindeligt at se op til 10–15 rastende. Medio juli 1963 samledes hele området Svaleklire-bestand om aftenen på et bestemt sted, en meget lavvandet, sivkranset og rolig vig. Her taltes 21. juli i alt 41, der kom flyvende til stedet i småflokke.

TINKSMED (*Tringa glareola*).

Talrig trækgæst, set mellem 27. april og 27. maj samt mellem 14. juni og 25. september. Desuden to sene iagttagelser: 7. oktober 1963 1 og 13. oktober 1965 1 rastende.

På forårstrækket er én gang set 100, men ellers sjældent mere end 20, og det drejer sig om både rastende og trækkende fugle. På efterårstrækket er jævnligt talt op til 150 rastende, ved ét tilfælde endog 300. Også direkte træk er almindeligt om efteråret, idet der adskillige gange er set 100 trækkende og én gang 150.

RØDBEN (*Tringa totanus*).

Ankomsten om foråret falder omkring 20. marts, og indtil medio maj ses små antal trække, sjældent flere end 10. I samme tidsrum raster op til 200 fugle.

Midt i juni starter efterårstrækket, under hvil-

* Godkendt af sjældenhedsudvalget. *Approved by the rarity-committee.*

ket der er iagttaget op til 300 rastende, og i modsætning til foråret ses mange trækkende, nemlig op til 250 på de bedste dage. Endnu i midten af august ses en del, men herefter går antallet hurtigt ned; seneste iagttagelse er 7. oktober.

Desuden er der set nogle „vinter-rødben“; 24. december 1962 1. – 22. november 1964 3. – 6. december 1964 3. – 22. december 1964 1. – 27. december 1964 1.

SORTKLIRE (*Tringa erythropus*).

På forårstræk er den fåtallig, kun set 22. maj 1962, 9. april 1964 samt i 1965 på 11 dage mellem 1. maj og 23. maj med i alt 17 forskellige fugle.

På efterårstrækket er den observeret i tidsrummet 16. juni–3. oktober med to kulminationer: de gamle fugle optræder talrigst ultimo juni, mens ungfuglene især ses primo august. I begge perioder er der set op til 35 rastende, mens det største antal trækkende er 50.

HVIDKLIRE (*Tringa nebularia*).

Almindelig på forårstræk, hvor den er konstateret 23. april–25. maj med indtil 15 rastende. I 1965 sås gentagne gange 1 mellem 29. maj og 14. juni.

Efterårstræk er iagttaget 21. juni–9. oktober; der ses mange allerede i de første juli-dage, men de største antal ses især midt i august, hvor der jævnligt er talt op til 50 rastende. En enkelt gang er endog set 115 rastende, hvoraf 90 var i én flok. Ligeledes ses mange trækkende, ved én lejlighed over 100, men dog sjældent mere end 50.

MUDDERKLIRE (*Tringa hypoleucos*).

Mellem 22. april og 22. maj er Mudderkliren set på forårstræk. Der ses påfaldende få, oftest kun enkelte eller højst 15 pr. dag.

Derimod er den meget talrigere på efterårstrækket, hvor den er iagttaget 28. juni–25. september (dog 1 den 7. oktober 1963) med jævnligt op til 50 rastende, og 11. august 1964 sås endog 125. Dagtræk ses kun fåtalligt, dog ved flere tilfælde op til 40. Derimod er det den vadefugl, man oftest hører trække om natten.

ISLANDSK RYLE (*Calidris canutus*).

Fra forårstrækket er der kun to iagttagelser, begge fra 1965: 16. maj 1965 20 trækkende og 3. juni 27 trækkende.

Under efterårstrækket ses den mere almindeligt. Yderdatoerne er 21. juli og 10. oktober. To gange er set omkring 200 og én gang 80, men ellers under 50. På de to dage med 200 (26. og 27. juli 1965) var de fleste trækkende fugle.

SORTGRÅ RYLE (*Calidris maritima*).

Ydersiden af den flere kilometer lange dæmning er en fortrinlig biotop for arten, men desværre er området lukket for offentligheden, så der haves kun

iagttagelser fra en kort periode i vinteren 1964–65, hvor der endnu var adgang til dæmningen. 2. december 1964: 1 rastende. – 19. december 1964–4. januar 1965: Arten sås dagligt i antal fra 1 til 6.

DVÆRGRYLE (*Calidris minuta*).

Er kun konstateret på forårstræk i 1965, hvor der sås 1 på hver af dagene 20., 22., 24., 25., 27., 28. og 29. maj, samt 1 daglig 6.–9. juni.

På efterårstræk er den set én gang 10. juli, men ellers ligger iagttagelserne 18. juli–26. september med op til 25 rastende. Visse dage ses flere småflokke trække.

TEMMINCKSRYLE (*Calidris temminckii*).

Almindelig både på forårs- og efterårstrækket i tiderne 6.–26. maj og 10. juli–6. september. Ligesom Dværgrylene ses kun enkelte småflokke trække nu og da. De rastende flokke når om foråret op på en halv snes stykker og om efteråret på 15.

ALMINDELIG RYLE (*Calidris alpina*).

På trækket er det den talrigeste af vadefuglene. Om foråret ses kun få og små flokke trække, mens flokke på op til 1500 rastende er set. Den tidligste iagttagelse er 27. februar, og sidst i maj slutter forårstrækket.

Om efteråret ses ofte flere hundrede trække og lige så mange raste. En enkelt gang er der set 2200 og flere gange noget over 1000. Efterårstræk er observeret i tidsrummet fra sidst i juni til midt i november. De gamle fugles træk kulminerer sidst i juli; ungfuglenes kulmination er mere tilfældig og undertiden bemærkes slet ikke nogen egentlig kulmination. Dette var dog tilfældet i 1963, hvor der i begyndelsen af oktober sås flokke på op til 1100.

I 1964 sås 75 den 6. december og 55 den 19. december, hvorefter antallet aftog indtil de sidste 2 sås 6. januar 1965. Den 17. januar 1965 sås igen 22.

KRUMNÆBBET RYLE (*Calidris ferruginea*).

25.–29. maj 1965 sås dagligt 2, den 28. maj dog 3 og den 29. maj kun 1.

Efterårstræk er iagttaget 17. juli–19. september, hvor der er optalt indtil 50 rastende. Der er ofte set en halv snes stykker trække, én gang dog 35.

SANDLØBER (*Crocethia alba*).

23. august 1964: 1 trækkende WSW. – 21. juli 1965: 1 trækkende + 2 rastende. – 22. juli 1965: 2 rastende. – 1. aug. 1965: 2 rastende. – 10. aug. 1965: 1 rastende. – 11. aug. 1965: 3 rastende. – 13. aug. 1965: 1 rastende. – 21.–22. aug. 1965: 1 rastende.

KÆRLØBER (*Limicola falcinellus*).

6. aug. 1964: 1 trak W. – 7. aug. 1964: 1 rastende. – 10. aug. 1964: 1 rastende. – 14. aug. 1964: 1 foretog trækforsøg. – 17. maj–3. juni 1965: Arten sås

dagligt i flokke på op til 9. – 17.–25. juli 1965: Arten sås dagligt med op til 9 i flok. – 3.–4. aug. 1965: 1 rastende. – 12.–13. aug. 1965: 1 rastende. – 21. aug. 1965: 1 rastende.

BRUSHANE (*Philomachus pugnax*).

På forårstrækket, hvor den især ses trække med indtil 50 pr. dag samt ses i rastende flokke på en halv snes, er Brushanen observeret mellem 19. april og 23. maj.

Midt i juni begynder især hannerne at trække tilbage, og i slutningen af denne måned kan ses 100 trækkende. Lige så mange er set til slutningen af august, blot bliver indslaget af hunner og ungfugle efterhånden større. Om efteråret er der set op til

150 rastende. Den seneste iagttagelse er 10. oktober, bortset fra 1 set den 9. november 1964.

KLYDE (*Recurvirostra avosetta*).

Den tidligste observation om foråret er 19. marts. I april-maj raster indtil 70, og enkelte ses trække langs kysten. Også i juni ses en del, og i juli er der set op til 100 rastende. I juli og begyndelsen af august ses ofte småflokke på træk. Seneste observation er 19. september.

ODINSHANE (*Phalaropus lobatus*).

10. august 1964: 1 ad., med rester af sommerdragten, rastede. – 12. august 1965: 1 ad., også rester af sommerdragten, rastede.

ROVFUGLE

HAVØRN (*Haliaeetus albicilla*).

9. marts 1965: 1 juv. fouragerede ved en våge i isen; om aftenen trak den mod E. – 29. marts 1965: 1 floj en runde over området og forsvandt derefter over mod Amager (hvor der senere på dagen sås 2). – 20. nov. 1965: 1 juv. rastede; om aftenen trak den mod WNW. – 18. feb. 1966: 1 ad. rastede.

MUSVÅGE (*Buteo buteo*).

Enkelte Musvåger kan i de første marts-dage ses på forårstræk, men først fra midten af måneden ses større træk. Normalt ses det sidste forårstræk ultimo april, men endnu i begyndelsen af maj kan enkelte trække. Den højeste dags-sum af trækkende Musvåger er 600, men omkring 200 er et jævnlige observeret træk-antal.

De første tegn på efterårstrækket viser sig midt i august med enkelte rastende. Større træk ses først fra omkring 1. september, og trækket slutter omtrent med udgangen af oktober. Med vestlige vinde ses ofte flere hundrede trække (det største antal er 800); undertiden kan der trække enkelte midt om vinteren, hvor borttræk er konstateret så sent som 27. februar.

Hvert år overvintrer et mindre antal på op til 5.

LÅDDENBEN'ET MUSVÅGE (*Buteo lagopus*).

Almindelig vintergæst observeret mellem 14. september og 6. maj. Der er ofte set indtil 5 rastende, mens direkte træk kun ses sparsomt med højst 4 på en dag, flest om efteråret.

Vintertræk er iagttaget ved flere lejligheder; især skal nævnes den 24. januar 1964, hvor der om eftermiddagen trak 11 mod W.

SPURVEHØG (*Accipiter nisus*).

På efterårstrækket, hvor der er set op til 50 trækkende pr. dag, kommer de første ultimo august,

og omkring månedsskiftet oktober-november slutter trækket. Forårstrækket er mere sparsomt med højst 10 pr. dag, og det er iagttaget fra medio marts til medio maj.

I træktiderne og om vinteren ses jævnligt nogle få rastende.

HVEPSEVÅGE (*Pernis apivorus*).

Forårstræk er iagttaget mellem 6. maj og 5. juni, efterårstræk mellem 5. august og 30. september. Herudover er set 18. juni 1962 1 rastende, 3. juli 1962 1 indtrækkende i nordøstlig retning samt 25. juni 1965 1 indtrækkende i nordvestlig retning. Der ses ikke ofte rastende Hvepsevåger, derimod er der om efteråret observeret indtil 400 trækkende; om foråret er det største antal 300.

RØRHØG (*Circus aeruginosus*).

På forårstrækket er der mellem 10. april og 22. maj set i alt 8 fugle fordelt på 8 dage. På efterårstrækket mellem 11. august og 24. september er der set i alt 24 fugle fordelt på 17 dage. Desuden sås 1 hun/juv. rastende 4. juni 1962.

BLÅ KÆRHØG (*Circus cyaneus*).

Almindelig vintergæst observeret i tidsrummet 28. august–1. maj; 6. august 1965 sås dog 1 hun/juv. trække mod W. Ses enkeltvis eller op til 2 eller 3 stykker sammen, især i den egentlige vintertid og om foråret, hvorimod der om efteråret kun nu og da ses enkelte rastende. Både forårs- og efterårstrækket er sparsomt repræsenteret hvad angår direkte træk, idet der sjældent er set mere end 1 trækkende pr. dag.

Om vinteren er træk set følgende gange: 25. januar 1964 1 hun/juv. trak langt ud mod WSW, men vendte om igen. 22. december 1964 1 hun/juv. trak WSW. 7. januar 1966 1 han trak W langs kysten.

HEDEHØG (*Circus pygargus*).

1. maj 1966 kom 1 han trækkende ind i nordøstlig retning; den sås herefter et kvarters tid, idet den begyndte at jage inde over markerne.

FISKEØRN (*Pandion haliaëtus*).

På forårstrækket er i tiden 29. marts-1. maj observeret i alt 14 Fiskeørne fordelt på 10 dage. På efterårstrækket er der set i alt 18 fordelt på 16 dage i tidsrummet 31. juli-25. september. Der er næsten udelukkende iagttaget trækkende fugle.

LÆRKEFALK (*Falco subbuteo*).

16. sept. 1964: 1 trak W. - 14. maj 1965: 1 trak N. - 28. aug. 1965: 1 trak WSW.

VANDREFALK (*Falco peregrinus*).

18. okt. 1961: 1 ad. trak W. - 6. april 1964: 1 trak N. - 28. aug. 1964: 1 trak W. - 1. sept. 1964: 1 juv. trak W. - 19. okt. 1964: 1 trak WNW. -

11. aug. 1965: 1 trak W. - 5. april 1966: 1 ad. trak E.

DVÆRGFALK (*Falco columbarius*).

Er iagttaget som træk- og vintergæst mellem 29. august og 6. maj. Efterårstræk er undertiden set til omkring nytår, mens forårstræk enkelte gange er konstateret allerede i slutningen af februar.

Iagttagelserne fordeler sig således: August 1, september 6, oktober 19, november 6, december 7, januar 6, februar 9, marts 9, april 6 og maj 1.

TÅRNFALK (*Falco tinnunculus*).

Almindelig på området hele året, idet mindst 1 par yngler i nærheden. Forårstrækket viser sig kun i ringe grad, mens efterårstrækket bringer mange Tårnfalke, såvel rastende som trækkende. Udtræk er iagttaget så tidligt som 8. juli, og omkring samme tid stiger antallet af rastende. I august-september trækker en del, op til 10 pr. dag, og ved samme tid er der observeret op til 15 rastende samtidig.

USÆDVANLIGE IAGTTAGELSER

Her omtales såvel egentlige sjældenheder som mere fåtallige arter, foruden større antal og iagttagelser uden for de normale forekomsttider.

GRÅSTRUBET LAPPEDYKKER (*Podiceps griseigula*).

2. august 1965 sås 3 trækkende mod W.

SORT STORK (*Ciconia nigra*).*

Den 18. juni 1965 sås 1 Sort Stork kredse over Vestvolden, inden den forsvandt mod WNW.

Den 18. juli 1965 sås igen en Sort Stork, denne gang gennem længere tid. Ved ét tilfælde sås den på få meters afstand, idet den jagedes op fra en ret dyb, men næsten udtørret kanal.

TRANE (*Grus grus*).

16. maj 1962: 2 trak W. - 25. april 1963: 55 trak N. - 11. aug. 1963: 2 trak W. - 6. april 1964: 4 trak NE. - 13. maj 1965: 2 trak W.

VANDRIKSE (*Rallus aquaticus*).

Hvert efterår har der rastet et skiftende antal, de første ankomende i juli. Flest var der i 1964, hvor der på et tidspunkt var 15-20. De sidste forsvinder i løbet af oktober, dog hørtes én den 6. december 1962.

PLETTET RØRVAGTEL (*Porzana porzana*).

16.-21. juli 1963: 1 sås og hørtes dagligt.

28. juni-27. juli 1964: 2 hørtes jævnligt. Den 27. juli var der 5; heraf sås to løbe rundt frit fremme tidligt om morgenen i en lille rørkranset vig sammen med Tinksmede og andre vadere. - 12. okt.

1964: 1 jagedes op fra en rørkranset grøft, hvor den havde stået på et stykke flydende træ.

27. juli 1965: 1 sås flyvende over rørene. - 5. okt. 1965: 1 jagedes op fra et stykke sumpet sivbevoksning.

ALMINDELIG KJØVE (*Stercorarius parasiticus*).

6. sept. 1962: 1 (mørk fase) rastede. - 19. feb. 1965: 1 mørk rastede; trods tidspunktet var den øjensynligt i god form. - 25. maj 1965: 1 lys trak E. - 19. juni 1965: 1 mørk rastede. - 21. juni 1965: 2 lyse rastede. - 23. juni 1965: 1 lys rastede. - 25. juni 1965: 1 lys rastede. - 26. juli 1965: 1 rastede. - 5. aug. 1965: 1 lys rastede.

GRÅMÅGE (*Larus hyperboreus*).

1 ungfugl i første vinterdragt trak ENE den 11. april 1966.

DVÆRGMÅGE (*Larus minutus*).

29. maj. 1962: 1 juv. rastede. - 16. aug. 1962: 1 ad. 1 juv. trak SW. - 4. nov. 1963: 1 ad. rastede. - 22. juli 1964: 1 ad. rastede. - 9. aug. 1964: 2 juv. trak W. - 10. aug. 1964: 1 ad. 1 juv. trak W. - 12.-13. aug. 1964: 1 ad. rastede. - 14. aug. 1964: 1 juv. rastede, men trak senere W. - 16. jan. 1965: 3 ad. trak W. - 9. maj 1965: 1 juv. rastede. - 19.-21. maj 1965: 1 juv. rastede. - 23. maj 1965: 1 ad. 2 juv. rastede. - 5. aug. 1965: 1 juv. rastede. - 10. aug. 1965: 1 juv. rastede. - 5. sept. 1965: 1 juv. rastede. - 8. sept. 1965: 1 juv. rastede. - 10. sept. 1965: 1 juv. rastede. - 15. sept. 1965: 1 juv. rastede. - 10. okt. 1965: 1 juv. trak W.

RIDE (*Rissa tridactyla*).

1 næsten udfarvet sås trække NE den 14. februar 1964.

SORTTERNE (*Chlidonias niger*).

Fra forårstrækket er der mellem 5. og 17. maj 6 iagttagelser af i alt 12 fugle. Fra efterårstrækket er der mellem 20. juli og 10. september 37 iagttagelser af i alt 176 fugle; det skal dog bemærkes, at en del af fuglene er de samme. Desuden sås 1 rastende den 15. juni 1962.

ROVTERNE (*Hydroprogne caspia*).

18. juli 1964: 2 trak NE. – 21. juli 1964: 1 ad. rastede et øjeblik, inden den trak W. – 7. juli 1965: 1 trak E. – 9. juli 1965: 1 ad. trak NNE. – 17. juli 1965: Om aftenen sås på en halv time 1 + 1 + 1, der trak mod E. – 25. juli 1965: 1 ad. trak ENE. – 16. aug. 1965: 1 trak E.

ALK (*Alca torda*).

28. april 1963: 1 fundet død. – 12. dec. 1964: 2 rastende. – 5. feb. 1965: 2 rastende. – 7. feb. 1965: 1 ubestemt alkefugl sås, sandsynligvis en Alk.

TEJST (*Cephus grylle*).

9. juli 1961: 1 rastende.

HULDUE (*Columba oenas*).

1 sås rastende sammen med Ringduer 17. og 27. februar 1966.

TYRKERDUE (*Streptopelia decaocto*).

8. marts 1964: 1 rastende. – 13. april 1964: 1 rastende. – 29. juni 1964: 1 rastende. – 21. sept. 1964: 1 trak W. – 20. okt. 1964: 1 trak W. – 12. okt. 1965: 1 trak W. – 23. okt. 1965: 1 trak W.

Tyrkerduen yngler endnu ikke i området, og ses sjældent, som det fremgår.

SLØRUGLE (*Tyto alba*).

I daggrøet den 21. januar 1965 skreg to fugle fra træerne omkring en gård; det er ikke udelukket, at de yngler på en af de nærliggende gårde.

NATUGLE (*Strix aluco*).

Ses og høres fåtalligt året rundt. I efteråret 1964 mærkedes en markant forøgelse af antallet (gennemtrækkende fugle?), idet der var 15–20 ved et lille stykke af Vestvolden, hvor der ellers normalt kun er et par stykker.

SKOVHORNUGLE (*Asio otus*).

Årlig vintergæst, iagttaget mellem 13. november og 30. marts. De har to tilholdssteder, det ene i en samling nåletræer i sommerhuskolonien, det andet i nogle hvidtjørne på Vestvolden. Begge steder er set op til 20.

Den 14. januar 1964 sås 1 udtrækkende mod SSW.

MOSEHORNUGLE (*Asio flammeus*).

Årlig vintergæst, iagttaget mellem 13. september og 31. marts, i antal på indtil 11. Den 18. oktober 1964 sås 1 udtrækkende mod SSW.

PERLEUGLE (*Aegolius funereus*)*.

13. nov. 1964: 1 blev jaget ud fra en gruppe graner i sommerhuskolonien. 15. nov. 1964: 2 sås siddende på nært hold samme sted ved daggrø; en meget grundig eftersøgning et kvarter senere gav intet resultat.

18. dec. 1964: Hen ad aften sås en flyvende gennem haverne i sommerhuskolonien.

SORTSPÆTTE (*Dryocopus martius*).

4. april 1965 sås 1 (han?) trækkende mod NW.

VENDEHALS (*Jynx torquilla*).

Er ikke iagttaget om foråret; fra efterårstrækket er der 12 iagttagelser af i alt 16 fugle, fordelt i tidsrummet 29. aug.–16. sept.

HEDELERKE (*Lullula arborea*).

Ses påfaldende fåtalligt på trækket. Ved Falsterbo er der omtrent lige så mange Hedelærker som Sanglærker, ved Avedøre er forholdet mellem Hede- og Sanglærke noget i retning af 1 til 350.

På forårstrækket er der set i alt 10 fugle på 5 dage mellem 11. marts og 8. april. På efterårstrækket er der set i alt 32 på 15 dage mellem 3. oktober og 15. november.

SANGLÆRKE (*Alauaa arvensis*).

19. og 20. oktober 1965 sås henholdsvis 1500 og 1100 trækkende. Trækdage på flere hundrede er hyppige både forår og efterår.

BJERGLÆRKE (*Eremophila alpestris*).

Om efteråret er der på 15 dage set i alt 19 mellem 9. oktober og 24. december; om foråret er der set 25. april 1965 1 trækkende E. og 12. april 1965 4 trækkende NW.

LANDSVALE (*Hirundo rustica*).

22. september 1964 sås over 6000 trækkende.

RØDRYGGET SVALE (*Hirundo daurica*)*.

6. august 1964 sås 1 rastende sammen med en mængde andre svaler af alle tre arter. Den opdagedes på stemmen, der mindede om en af Stenpikkerens grovere stemmer.

SORTKRAGE (*Corvus corone corone*).

22. sept. 1964: 1 trak W. – 13. jan. 1965: 1 trak WSW. – 28. marts 1966: 1 trak W. – 3. april 1966: 1 trak E. – 7. april 1966: 1 trak NW. – 12. april 1966: 1 trak E.

HUSSKADE (*Pica pica*).

Op til 125 er iagttaget på en overnatningsplads.

NØDDEKRIGE (*Nucifraga caryocatactes*).

18. oktober 1964: 1 flyvende mod øst.

SKOVSKADE (*Garrulus glandarius*).

Yngler ikke i området, og de nærmeste ynglepladser ligger ved Køge, Roskilde og Bagsværd. Arten er kun set i efteråret 1965, hvor der var en mindre invasion, samt den efterfølgende vinter. I tidsrummet 25. september–23. oktober sås på 10 dage i alt 101 trækkende, og hele vinteren lige til 28. marts 1966 sås 3–4 Skovskader.

SUMPMEJSE (*Parus palustris*).

Yngler ikke i området; de nærmeste ynglepladser er beliggende ca. 30 km borte. Den 12. november 1966 sås imidlertid 3 rastende, og resten af året sås jævnlige 2.

SPÆTMEJSE (*Sitta europaea*).

Yngler ikke i området og nærmest ca. 30 km borte. Den eneste iagttagelse er af 1 trækkende fugl den 12. september 1965.

SJAGGER (*Turdus pilaris*).

Ultimo december og primo januar i vinteren 1964–65 sås op til 5500 rastende; visse af dagene også en del trækkende.

SANGDROSSEL (*Turdus philomelos*).

Den 25. februar 1964 sås 1, og 2–3 overvintrede 1964–65.

VINDROSSEL (*Turdus iliacus*).

Ultimo december 1964 og primo januar 1965 sås op til 1100 rastende, nogle af dagene også en del trækkende.

RINGDROSSEL (*Turdus torquatus*).

29. april 1963: 1 han rastende. – 27. sept. 1964: 1 rastende. – 11. okt. 1964: 1 rastende. – 12. okt. 1964: 3 rastende. – 13. okt. 1964: 1 rastende. – 14. okt. 1964: 1 rastende. – 29. april 1965: 1 rastende. – 16.–20. maj 1965: 1 hun rastende, de to sidste dage tillige 1 han. – 25. maj 1965: 1–2 rastende. – 20. okt. 1965: 1 rastende. – 24. april 1966: 10 (5 hanner 5 hunner) rastende. – 25. april 1966: 2 (han og hun) rastende. – 12. okt. 1966: 1 rastende.

SOLSORT (*Turdus merula*).

I vinterhalvåret kan op til 1000 overnatte på Vestvolden.

RØDSTJERT (*Phoenicurus phoenicurus*).

18. maj 1965 sås ca. 85 rastende. – 14.–17. okt. 1964: 2 rastende.

HUSRØDSTJERT (*Phoenicurus ochruros*).

19. juli 1964: 1 rastende. – 10. sept. 1964: 1 han rastende. – 21. sept. 1964: 1 hun-farvet fugl sang ret livligt om aftenen. – 27. sept. 1964: 1 juv. rastende. – 28. juli 1965: 1 hun-farvet fugl rastende.

BLÅHALS (*Luscinia svecica*).

28. aug. 1963: 1 hun/juv. rastende. – 10. sept.

1964: 1 han rastende. – 4. sept. 1965: 1 hun/juv. rastende.

RØRSANGER (*Acrocephalus scirpaceus*).

1 sàs 4., 19., 21. og 25. okt. 1964 og 1 den 3. okt. 1965.

SIVSANGER (*Acrocephalus schoenobaenus*).

3. okt. 1962 sås 1 og 4. okt. 1964 også 1.

MUNK (*Sylvia atricapilla*).

25. okt. 1964 1 rastende.

BROGET FLUESNAPPER (*Muscicapa hypoleuca*).

3. okt. 1964 sås 1 rastende. – 18. maj 1965 sås ca. 100 rastende.

LILLE FLUESNAPPER (*Muscicapa parva*).

20. aug. 1961: 2 rastende. – 20. sept. 1964: 1 rastende. – 21. maj 1965: 1 han ad. rastende.

ENGPIBER (*Anthus pratensis*).

Den 20. sept. 1965 sås på et par timer om aftenen ca. 2400 trækkende.

RØDSTRUBET PIBER (*Anthus cervinus*).

Området er rastplads for en del Rødstrubede Pibere om efteråret; jævnlige ses også træk. I tidsrummet 29. august–19. oktober er der på 53 dage set i alt 166 fugle. Det højeste antal på en dag er 16, hvilket er set to gange. Kulminationen ligger i midten af september.

SKÆRPIBER (*Anthus spinoletta*).

En af Avedøre-projektets få positive sider er, at Skærpiberen nu takket være dæmningen overvintrer årligt med flere eksemplarer, hvilket ikke sås tidligere på lokaliteten. På trækket er den almindelig, men der er dog ikke set mere end 5 pr. dag. Første og sidste iagttagelse er henholdsvis 31. august og 27. april.

HVID VIPSTJERT (*Motacilla alba*).

1 sàs den 26. og 29. nov. 1962.

BJERGVIPSTJERT (*Motacilla cinerea*).

Den eneste iagttagelse er fra 1965 så tidligt som 29. aug., hvor 1 han trak W.

GUL VIPSTJERT (*Motacilla flava*).

18. okt. 1964 sås 1 trækkende W.

STOR TORNKADE (*Lanius excubitor*).

Årlig vintergæst med 1 eller 2 eksemplarer, iagttaget mellem 1. okt. og 4. april.

STÆR (*Sturnus vulgaris*).

Er den talrigeste trækkende fugl ved Avedøre om efteråret. Trækket falder i to perioder, den første fra medio juni til ultimo juli, den anden fra medio september til medio november. I disse to perioder trækker der normalt flere tusinde om dagen. De største tal er 13.000 den 30. juni 1965 og 25.000

den 4. juli 1965. Forårstrækket er højest repræsenteret med nogle få hundrede, dog trak 3400 den 13. marts 1966, men det må nærmest betragtes som „efterårstræk“, idet der denne dag var tale om et betydeligt vinterflugs-træk for adskillige fuglearter.

GRØNSISKEN (*Carduelis spinus*).

Den 4. juli 1965 trak 1 W.

TORNIRISK (*Carduelis cannabina*).

Medio april 1966 sås en koncentration på ca. 2600 fugle på grund af vintervejre.

HVIDSISKEN (*Carduelis flammea exilipes*).*

19. jan.-6. feb. 1966: 1 sås jævnlige sammen med et antal Gråsisken; den 28. jan. sås 2 fugle sammen.

STOR KORSNÆB (*Loxia pytyopsittacus*).

29. nov. 1962: 1 hun sås i en have syd for Avedøre by.

KVÆKERFINKE (*Fringilla montifringilla*).

Invasionen 1964-65 bemærkedes næsten ikke ved Avedøre; derimod sås hver aften i december 1965 et større antal flyve til overnatning, det største antal var 18.000 den 27. december. - Den 28. december 1966 sås en flok på ca. 5000. - Den 24. maj 1965 sås 1 rastende i sommerhuskolonien.

HORTULAN (*Emberiza hortulana*).

10. og 13. sept. 1962: 1 hun/juv. rastende. - 7. maj 1965: 1 syngende han. - 5. sept. 1965: 1 rastende.

LAPLANDSVÆRLING (*Calcarius lapponicus*).

14. nov. 1963: 2 trak W. - 19. okt. 1964: 1 trak W. - 20. okt. 1964: 1 trak WSW. - 11. okt. 1965: 1 rastende. - 20. okt. 1965: 1 foretog trækforsøg. - 22. okt. 1965: 1 foretog trækforsøg. - 15. nov. 1965: 1 rastende. - 17. april 1966: 1 han i sommerdragt rastende i en flok Sanglærker.

SNESPURV (*Plectrophenax nivalis*).

11. og 20. dec. 1965 sås en flok på ca. 400.

YNGLEFUGLE

Som ynglelokalitet kan Avedøre Holme ikke siges at have haft stor betydning. I betragtning af områdets størrelse og beskaffenhed skulle der kunne have været en større ynglebestand, end tilfældet er. Det er f. eks. bemærkelsesværdigt, at Klyden slet ikke er truffet ynglende, og at Gravand, Strandskade og Dobbeltbekkasin ikke engang har været regelmæssige ynglefugle.

Der skal i det følgende gives en oversigt over de ynglende fugle og deres antal.

Gravand (*Tadorna tadorna*): 1 par i 1964 og 1965. Gråand (*Anas platyrhynchos*): 2-4 par årligt.

Agerhøne (*Perdix perdix*): Aftagende ynglefugl; i 1961 4-5 par, i 1966 1-2 par.

Fasan (*Phasianus colchicus*): Et mindre antal yngler.

Vandrikse (*Rallus aquaticus*): 4-5 par i 1962.

Grønbenet Rørhøne (*Gallinula chloropus*): 1-6 par årligt, dog ingen i 1963 og 1966.

Blishøne (*Fulica atra*): 2-3 par i 1961 og 1962.

Strandskade (*Haematopus ostralegus*): 1 par i 1961 og muligvis 1 par i 1965.

Vibe (*Vanellus vanellus*): Omkring 10 par årligt.

Stor Præstekrave (*Charadrius hiaticula*): 1-2 par årligt, dog 5 par i 1965.

Lille Præstekrave (*Charadrius dubius*): 1 par i 1965 og 1966.

Hvidbrystet Præstekrave (*Charadrius alexandrinus*): 2-3 par i 1965 og 1 par i 1966; i 1965 sås endvidere i yngletiden 1 par + 1 han.

Dobbeltbekkasin (*Gallinago gallinago*): 1 par i 1964.

Rødben (*Tringa totanus*): Har ynglet årligt skiftende mellem 6 og ca. 15 par.

Almindelig Ryle (*Calidris alpina*): 1-2 par årligt. Brushane (*Philomachus pugnax*): Ynglede muligvis i 1965.

Ringdue (*Columba palumbus*): 10-15 par årligt.

Gøg (*Cuculus canorus*): 3-4 „par“ årligt.

Natugle (*Strix aluco*): Antagelig yngler 2 par, men bevis mangler.

Mosehornugle (*Asio flammeus*): Muligvis ynglede 1 par i 1965 eller forsøgte derpå; der sås 2 fugle hele foråret, sidste gang den 14. juni.

Mursejler (*Apus apus*): Yngler fåtalligt, næppe over 5 par.

Stor Flagspætte (*Dendrocopos major*): 2 par i 1966.

Sanglærke (*Alauda arvensis*): 30-35 par årligt.

Landsvale (*Hirundo rustica*): Ca. 15 par årligt.

Bysvale (*Delichon urbica*): En koloni på indtil 40 par, ellers spredte ynglepar.

Digesvale (*Riparia riparia*): Ca. 60 par i 1965, mindst 20 par i 1966.

Husskade (*Pica pica*): 5-10 par årligt.

Musvit (*Parus major*): Ca. 25 par årligt.

Blåmejse (*Parus caeruleus*): 2-3 par årligt.

Sangdrossel (*Turdus philomelos*): Ca. 15 par årligt.

Solsort (*Turdus merula*): 60-70 par årligt.

Stenpikker (*Oenanthe oenanthe*): 1 par 1961, et par 1964, 2 par 1965 og 2 par 1966.

Rødstjert (*Phoenicurus phoenicurus*): 1-3 par årligt.

Nattergal (*Luscinia luscinia*): 3-6 par årligt.

Rødhals (*Erithacus rubecula*): 1-2 par årligt.

Rørsanger (*Acrocephalus scirpaceus*): 2-6 par årligt.

Kærsanger (*Acrocephalus palustris*): 1-4 par årligt.

Sivsanger (*Acrocephalus schoenobaenus*): 20-40 par årligt.

Gulbug (*Hippolais icterina*): Ca. 10 par årligt.
 Munk (*Sylvia atricapilla*): 2-5 par årligt.
 Havesanger (*Sylvia borin*): Ca. 15 par årligt.
 Tornisanger (*Sylvia communis*): Ca. 15 par årligt.
 Gærdesanger (*Sylvia curruca*): 5-10 par årligt.
 Løvsanger (*Phylloscopus trochilus*): Ca. 30 par årligt.
 Skovsanger (*Phylloscopus sibilatrix*): 2 par i 1966.
 Grå Fluesnapper (*Muscicapa striata*): 1 par i 1965 og 1966.
 Jernspurv (*Prunella modularis*): 10-15 par årligt.
 Engpiber (*Anthus pratensis*): 15-20 par årligt.
 Hvid Vipstjert (*Motacilla alba*): 1-5 par årligt.
 Gul Vipstjert (*Motacilla flava*): 10-18 par årligt.
 Stær (*Sturnus vulgaris*): Ca. 20 par årligt.

Kærnebider (*Coccothraustes coccothraustes*): 1 par i 1966.
 Grønirisk (*Chloris chloris*): 10-15 par årligt.
 Stillits (*Carduelis carduelis*): 1 par i 1965.
 Tornirisk (*Carduelis cannabina*): 10-15 par årligt.
 Bogfinke (*Fringilla coelebs*): Ca. 25 par årligt.
 Gulspurv (*Emberiza citrinella*): 10-12 par årligt.
 Bomlærke (*Emberiza calandra*): Aftagende ynglefugl; i 1961-62 ynglede 5-10 par, i 1965 var der kun 1-2 par og i 1966 ynglede slet ingen.
 Rørspurv (*Emberiza schoeniclus*): 20-30 par årligt.
 Gråspurv (*Passer domesticus*) og Skovspurv (*Passer montanus*): yngler talrigt.

SUMMARY IN ENGLISH

Observations of Birds at Avedøre Holme, East Zealand, 1961-1966.

During the years 1961-1966 the author made regular observations of birds at Avedøre Holme, situated just south-west of Copenhagen. In the period June 1964 — May 1966 the area was visited almost daily. Counts were made of the birds, especially roosting and migrating birds. But counts were also made of wintering and summering birds, as well as breeding birds.

Originally, the area consisted of marshland, comprising more than 1 km². On these were found numerous shallow potholes and reedbeds (*Phragmites communis*). In the middle of the area a colony of weekend cottages were situated, which often attracted concentrations of nightmigrating birds. The coastal water was quite shallow and certain wind conditions exposed large mud flats.

In order to drain the area, which also comprised the shallow coastal water, work on a dike was commenced in April 1964. During the drainage a very fine wildfowl- and wader locality was created. Prior to the drainage, large flocks of surface ducks and many diving ducks were roosting there every year during migration, especially in the spring. In addition, large numbers of waders were seen, but the

number varied much with the water level. The dike created a large area with mud and sand and numerous larger and smaller, very shallow lakes. Here, waders were constantly roosting. The number of ducks decreased as the water was pumped out. The fine wader locality existed for about 2 years, until it was completely drained.

The drainage prevented flooding of the low marshes. These areas supported large populations of small rodents and many birds of prey were feeding there.

In the paper, information on observations is given for each species. Consequently, it is mentioned on what time of the year the species was observed and furthermore, information on large concentrations is given. In the area, a number of observations of rare birds were made, out of which the following are emphasized:

Anas strepera: 3 birds in May 1963. — *Gallinago media*: Sept. 1964. — *Ciconia nigra*: June-July 1965. — *Aegolius funereus*: Nov.-Dec. 1964. — *Hirundo daurica*: August 6th 1964. — *Carduelis flammea exilis*: Jan.-Feb. 1966. — *Loxia pytyopsittacus*: Nov. 1962.

Manuskriptet modtaget 12. okt. 1966.

Forfatterens adresse: Tim Andersen, Bredager 53, Brøndbyøster pr. Hvidovre.